

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ, ГІГІЄНИ
ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

25 березня 2026 р

м. Київ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ, ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ
(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

25 березня 2026 р.

за загальною редакцією
член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука

м. Київ

2026

УДК _613+574]:061.3

Головний редактор: Омельчук С.Т. член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор

Заступник головного редактора: Гринзовський А.М. д.мед.н., професор, Вавріневич О.П. д.мед.н., професорка.

Технічний редактор: доцент кафедри гігієни та екології НМУ імені О.О. Богомольця к. мед. н., доцент Кондратюк М.В.

Редакційна колегія:

БАРДОВ В.Г. – член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор;

ГАРКАВИЙ С.І. – д.мед.н., професор;

ГРУЗЄВА Т.С. – д.мед.н., професорка;

ПЕТРУСЕВИЧ Т.В. – к.мед.н., доцентка;

КОРШУН М.М. – д.мед.н., професорка;

ШИРОБОКОВ В.П. – академік НАН та НАМН України, д.мед.н., професор;

ЯВОРОВСЬКИЙ О.П. – академік НАМН України, д.мед.н., професор.

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 25 березня 2026 р.) / за загальною редакцією член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука. – К., 2026. – 337 с.

У матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 25 березня 2026 р.) висвітлено актуальні питання гігієни, екології та громадського здоров'я: хімічну й біологічну безпеку, якість повітря, води та харчових продуктів, вплив шуму, мікропластику, пестицидів і воєнних чинників на здоров'я населення. Основний акцент зосереджено на міждисциплінарному підході до оцінки ризиків, профілактики захворювань, розвитку кадрового потенціалу, гармонізації національних практик із європейськими стратегіями та післявоєнного відновлення України.

УДК _613+574]:061.3

Електронна версія збірника містить додаткові публікації, що з технічних причин не увійшли до друкованого примірника.

У разі повного або часткового використання матеріалів збірника посилання обов'язкове.

© НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця

**ГІГІЄНІЧНА ОЦІНКА УМОВ ПРАЦІ РОБІТНИКІВ
АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ ПРИ РОБОТІ З
ІНСЕКТИЦИДАМИ КЛАСУ ПІРЕТРОЇДИ**

Сирота¹ А.І., Вавріневич² О.С., Шевчук¹ В.В., Сирота¹ Н.В., Білоус² С.В.

*¹Інститут оцінки відповідності, гігієни та екології Національного медичного
університету імені О.О. Богомольця,*

²Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Піретроїдні інсектициди мають пріоритет серед інших класів, що застосовуються в усьому світі за рахунок своєї високої ефективності. Піретроїди – синтетичні похідні піретринів, вони є природними органічними інсектицидами, екстрагованими з квітів *Chrysanthemum Cinerariaefolium*.

Стійкість багатьох піретроїдів до фотодеградації робить їх незамінними для широкого застосування на різноманітних сільськогосподарських культурах. Основний механізм дії полягає у стимуляції нейротоксичного впливу на потенціалзалежні натрієві канали комах. І хоча піретроїди не такі токсичні для людини, як для комах-шкідників, важливо розуміти їх потенційний вплив на здоров'я людини та працівників сільського господарства.

Мета: гігієнічна оцінка умов праці робітників агропромислового комплексу при роботі з інсектицидами класу піретроїди.

Нами було досліджено чотири препарати на основі діючих речовин (д.р.) класу піретроїдів, а саме біфентрину, альфа-циперметрину, лямбда-цигалотрину, бета-цифлутрину в повітрі робочої зони, змивах і нашивках на спецодязі згідно офіційно затверджених методичних вказівок.

Оцінку індексів небезпечності при різних шляхах надходження проводили згідно чинних МР 8.8.1.4-162-2009 (Наказ №324, від 13.05.2009).

В ході аналізу отриманих результатів досліджень у повітрі над обробленою ділянкою і в зоні можливого зносу препаратів встановили, що вміст д.р. був нижче межі кількісного визначення методу, а встановлені для д.р. препарату медико-санітарні нормативи в повітрі не перевищувались.

При аналізі результатів визначення вмісту біфентрину та альфа-циперметрину у змивах з відкритих поверхонь шкіри та нашивок зі спецодягу працівників, було виявлено забруднення лише на рукавичках 0,0018 мг/дм² і 0,0026 мг/дм², відповідно. Забруднення відкритих ділянок шкіри, засобів індивідуального захисту, спецодягу заправника і тракториста, що здійснювали обробку препаратами на основі лямбда-цигалотрину та бета-цифлутрину - виявлено не було.

Аналізуючи дані отриманих результатів, мали можливість розрахувати експозиційні дози при перкутанному надходженні для робітників. В результаті проведених обчислень встановлено середнє значення ризиків небезпечності для заправників 0,0021 мг, трактористів 0,0019 мг. Експозиційні дози при інгаляційному надходженні становили 0,0004 мг для заправників, 0,0008 мг для трактористів.

Таким чином, маючи дані щодо експозиційних доз та максимально допустимих доз, нами були розраховані ізольовані величини при різних шляхах надходження та комплексно.

Величини ризиків небезпечності при перкутанному впливі становили 0,116 і 0,179, при інгаляційному 0,04 і 0,08 для заправників і трактористів, відповідно. Величини комплексного ризику для заправників 0,185, трактористів 0,217, що є допустимим. Частка дермального ризику для трактористів становила 33,1%, заправників 49,1%.

Висновок: встановлено, що величини ризику при роботі з інсектицидами класу піретроїди були в межах допустимих (нижче 1).

Отримані результати були підставою для обґрунтування медико-санітарних нормативів безпечного застосування інсектицидів класу піретроїди.